

15.6. Magnetické snímače

15.6.1. Reedovy spínače

↔	spínají magnetické kontakty ("jazýčky") při přiblížení magnetu = dvoustavové bezdotykové spínače
↔	kontakty jsou zatavené v pouzdru s vakuem nebo netečným plynem

Použití:

↔	detekce polohy předmětu	↔	pneumatické, hydraulické válce - na obvodu pístu je magnet (2), spínač (1) je zvenku u vík válce, bezpečnostní spínače - detekce zavření krytu, plovákové spínače úrovně hladiny
↔	tlakové spínače	↔	spínají, resp. rozpínají kontakty v závislosti na nastavené velikosti tlaku vzduchu nebo kapaliny

Funkce RS	Válec s Reedovy spínači	Princip měření otáček HS

15.6.2. Hallovy snímače

↔	Využívají Hallovu sondu - elektronický polovodičový prvek měnící výstupní napětí podle velikosti magnetického pole v okolí sondy
↔	oproti Reedovu spínači jsou vícestavové, citlivější, umožňují vyšší frekvence snímání

Příklady použití:

↔	stejně jako Reedův spínač (poloha pístu ve válci), dále např. snímání otáček a polohy hřídelů nebo kol
---	--

Doplňek: Lopatkový průtokoměr - měření průtoku kapalin měřením otáček

	↔	proud roztáčí lopatky oběžného kola (vrtulky) nebo šroubu
	↔	otáčky jsou úměrné průtoku - snímají se bezdotykově (indukčním snímačem nebo Hallovou sondou – čítají se impulzy)

- Pozn.: Anemometry - zařízení pro měření rychlosti větru - mechanické miskové s vertikální osou rotace, lopatkové s horizontální osou, také tepelné

15.8. Ultrazvukové snímače

↔	Ultrazvuk = zvuk s frekvencí vyšší než 20 000 Hz (20 kHz)
---	---

Ultrazvukový snímač polohy	Defektoskop	Signál				
			A	piezokrystal	1	vysílač
			B	vyzařovací destička	2	ultrazvukové vlny
			C	ultrazvukový impuls	3	přijímač
			D	echo	4	zkoušený předmět
E	detekovaný předmět	5	vada			

↔	ultrazvukový impuls se odrazí od měřeného předmětu a měří se doba , která uplyne od vyslání do příjmu ozvěny (echa)
↔	Vysílač i přijímač ultrazvuku bývá reproduktor s malou kovovou membránou (pracující s frekvencí okolo 50kHz) nebo piezoelektrický krystal (s frekvencí okolo 200 kHz)
↔	má menší přesnost (oproti laseru) - <i>přesnost měření je do 100 mm asi 0,5 mm, do 1 m asi 5 mm (přesnost není velká, protože rychlost zvuku závisí na teplotě, vlhkosti a tlaku vzduchu)</i>

Použití:

↔	rozpoznání předmětů a jejich vzdálenosti - roboty
↔	měření výšky hladin v zásobnících

Ultrazvukový průtokoměr

	↔	1 - vysílač, 2 - přijímač impulzů
	↔	doba přenosu signálu se mění v závislosti na rychlosti proudění (tekutina „unáší“ - zrychluje ultrazvuk)
	↔	bezdotykový snímač (neobsahuje mechanické prvky) – lze jej použít pro znečištěná média, ale vyžaduje zcela zaplněné potrubí

Další použití ultrazvuku:

↔	defektoskop	↔	zjišťování vad v materiálu (část vln dorazí k přijímači dříve = poruchové echo)
↔	echolokátor	↔	hledání zasypaných osob, na stejném principu se orientují i např. netopýři, podobně sonar pro hledání pod vodou
↔	sonograf	↔	v lékařství (zobrazování plodu v těle matky)

16. Rádiový přenos informací

↔	Rádiové vlny a mikrovlny = elektromagnetické záření s větší vlnovou délkou (> 1 mm) a menší frekvencí (< 100 GHz) než má světlo (ale se stejnou rychlostí šíření)
↔	Používají se pro bezdrátový přenos informací - CNC měřicí sondy, televize, rozhlas, satelity, mobilní telefony, Wi-Fi, Bluetooth, NFC
↔	Jako vysílač a přijímač se používá anténa

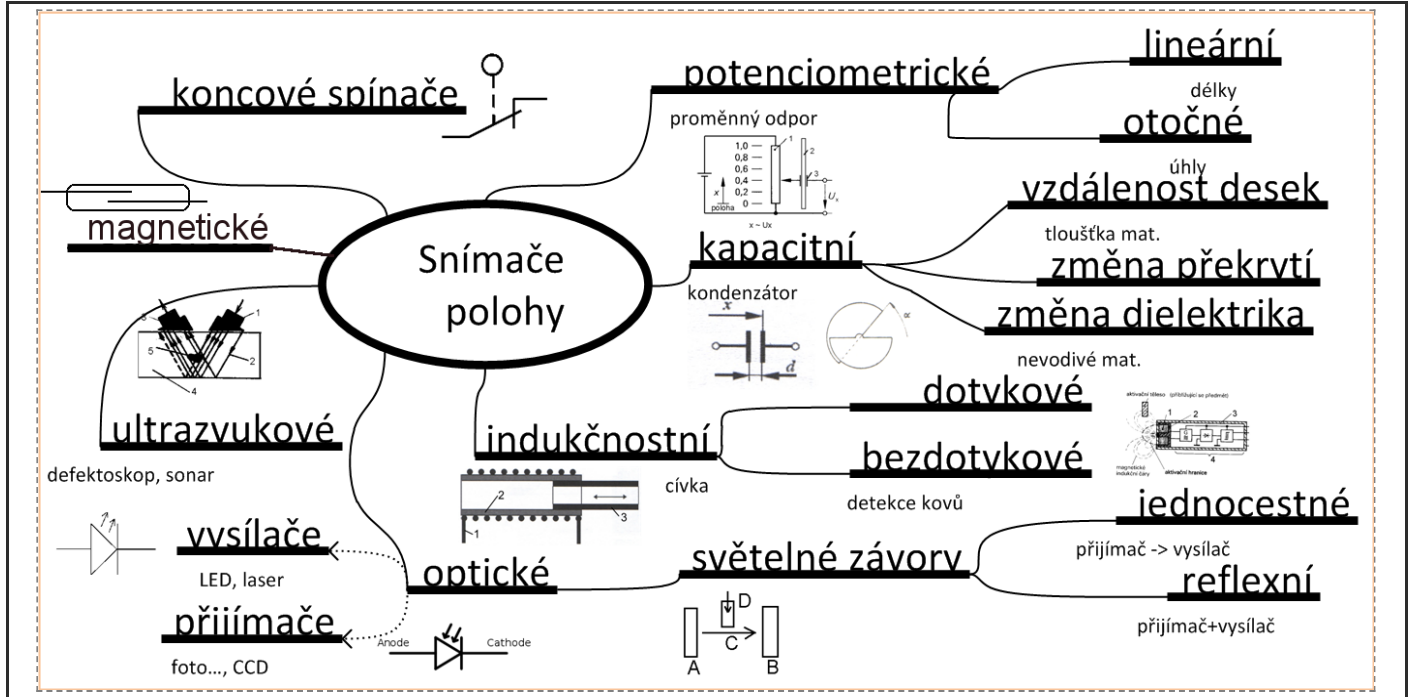
Příklady dalšího použití rádiových vln:

↔	RFID	↔	system pro označování předmětů čipy , ze kterých lze bezdrátově číst informace - nástupce optického čárového kódu
		↔	použití - identifikace výrobků, management cnc nástrojů, docházkové systémy
↔	Radar	↔	radiolokátor - rozpoznání předmětů na velkou vzdálenost (princip příjmu odražených vln podobně jako u echolokátoru), také pro měření rychlosti pohybu předmětů

RFID		Radar	
	1	čip	
	2	anténa	
	3	čtečka	
	4	databáze	

- Další použití u snímačů - detekce výšky hladiny,

Opakování - snímače polohy

19. Další automatizační prvky

19.1. Relé (relay)

Elektricky ovládaný spínač - použití na dálkové spínání, spínání odděleného obvodu s velkou zátěží, spínání více obvodů najednou

Schéma spínání elektromagnetického relé	Obvodové schéma
<p>činnost - po uzavření obvodu spínačem (0) cívka (1) s jádrem (2) přitáhne pohyblivou kotvu (3), která sepne pružné kontakty (4), 5 - místo připojení ovládaného zařízení</p>	

19.2. Časovače (timers)

zařízení pro **úpravu časového průběhu signálů** – např. zpoždování začátků nebo konců o nastavenou hodnotu času (delay), omezení délky signálu (interval)

nastavení intervalu od desetin vteřiny až do stovek hodin, přepínatelné funkce, výstupy pro ovládání zařízení - např. topení, světla

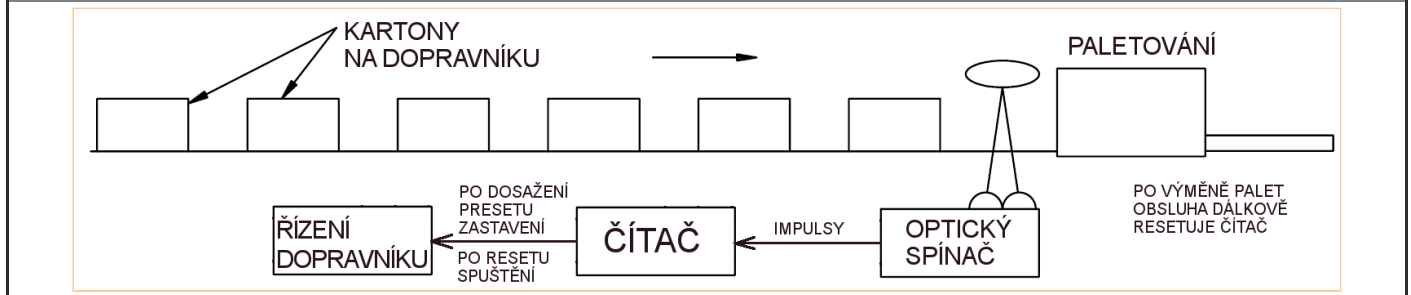
příklady použití - automatické zavírání dveří se zpožděním, sušící pec - po vložení materiálu a spuštění resetu časovač zapne topení, po nastaveném čase jej vypne a rozsvítí světlo

Zpožděné zapnutí	Zpožděné vypnutí	Interval po náběhu	Příklad řízení časování sušící pece

19.3. Čítače (counters)

↔	zařízení pro napočítání událostí (impulsů z binárních snímačů) a následné spuštění akce
↔	vlastnosti - maximální frekvence impulsů (běžně v desítkách kHz), max. počet, počet vstupů (pro více snímačů), možnost odečítání, výstup pro ovládání zařízení - např. dopravníku
↔	příklad použití - počítání kusů projíždějících na výrobní lince - čítač počítá krabice na pásu pomocí snímače; po dosažení nastaveného počtu krabic (preseťu) čítač zastaví dopravník a počká na výměnu palety - obsluha signálem reset (vynulování) začne nový cyklus čítače

Příklad řízení paletování krabic

Praktická cvičení:

↔	Použití relé pro řízení 2 válců	↔
↔	Použití časovače - - vyzkoušet Dr (zpožděné vypnutí), R (opakovaný cyklus)	↔
↔	Použití čítače - po napočítání preseťu se vysunou válce	↔

Opakování - snímače napětí, teploty, průtoku

